

CENTRALNA EWIDENCJA I INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

ROBERT SIENKO, MICHAŁ RUTKOWSKI

University of Białystok, Faculty of Law, Poland

Abstract in original language

Celem niniejszej publikacji będzie przybliżenie zasad funkcjonowania nowej instytucji w polskim publicznym prawie gospodarczym - Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Szczególną uwagę poświęcimy zadaniom stawianym przed CEIDG oraz formie w jakiej instytucja ta ma funkcjonować. Ponadto opiszemy również obowiązujący stan prawny oraz różnice jakie nastąpią po wprowadzeniu wspomnianej instytucji.

Key words in original language

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG), działalność gospodarcza, rejestracja.

Abstract

The purpose of this article is to introduce the operating rules of the new instrument in the Polish public economic law - Central Registration and Information on Business. The most important issue relates to assignments and forms of CEIDG. Moreover, we're going to describe legal status of CEIDG and predicted changes.

Key words

Central Registration and Information on Business (CEIDG), business, registration.

1. WPROWADZENIE

Zasady ewidencjonowania działalności gospodarczej przedsiębiorców będących osobami fizycznymi ulegają z dniem 1 lipca 2011 roku znacznej modyfikacji. Wszystko za sprawą wejścia w życie przepisów zamieszczonych w Ustawie z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej¹ wprowadzających nową instytucję w polskim publicznym prawie gospodarczym – Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). CEIDG zastąpi tym samym Ewidencję Działalności Gospodarczej regulowaną przepisami ustawy z dnia

¹ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095 ze zm.) – powoływana dalej jako u.s.d.g.

19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej². Podstawowym celem nowelizacji jest usprawnienie systemu rejestracji działalności gospodarczej właściwego wyłącznie osobom fizycznym.

1. W uproszczeniu modernizacja sprowadza się do ukonstytuowania i wprowadzenia w życie innowacyjnych technologii – systemu teleinformatycznego w postaci CEIDG, który zacznie funkcjonować od dnia 1 lipca 2011 r., w oparciu o platformę ePUAP

W odróżnieniu do aktualnie obowiązujących rozwiązań,

2. legalne rozpoczęcie wykonywania działalności gospodarczej uzależnione będzie od zgłoszenia Internetowego, i co istotne będzie następowało bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie gminy.
3. Wynika to przede wszystkim z tego, że dostęp do systemu CEIDG zapewni platforma ePUAP³. Tym samym ostatecznie zrealizowana zostanie postulowana od dawna zmiana zasad legalizacji działalności gospodarczej. Po długim okresie *vacatio legis* i wielokrotnych wahaniach ustawodawcy⁴, oczekiwana informatyzacja, przynajmniej w omawianym zakresie wreszcie będzie miała miejsce.

Koncepcja powołania CEIDG wzorowana była na znanej już prawu polskiemu instytucji - Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego funkcjonującej w polskim systemie prawnym od roku 2001⁵. CIKRS jednakże właściwością nie obejmuje osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą, lecz wyłącznie podmioty inne niż osoby fizyczne.

Warto podkreślić, że zasadnicze zadania CEIDG, w porównaniu do aktualnie obowiązującej konstrukcji EDG, nie ulegają zmianie. W dalszym ciągu jest to ewidencjonowanie (rejestracja i legalizacja) przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, a także udostępnianie informacji o przedsiębiorcach i ich działalności wykonywanej a terytorium RP⁶. W niniejszym wystąpieniu skupimy się na pierwszym z przytoczonych zadań, opisując zarówno aktualnie obowiązujący stan prawny, jak również przepisy wkrótce wchodzące w życie.

² Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. z 1999 r., Nr 101, poz. 1178 ze zm.) – powoływana dalej jako p.d.g.

³ Dostęp on-line: <http://www.mg.gov.pl/node/9800>, dostęp dnia: 27.04.2011 r.

⁴ R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10, str. 22

⁵ C. Kosikowski, Ustawa i swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011 r., str. 181

⁶ Zob. art. 23 ust 3 u.s.d.g.

2. ZASADY FUNKCJONOWANIA CENTRALNEJ EWIDENCJI I INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Organem odpowiedzialnym za utworzenie i prowadzenie CEIDG ma być minister właściwy do spraw gospodarki. Realizację tego zadania umożliwi wydanie aktów wykonawczych do u.s.d.g. CEIDG stając się organem ewidencyjnym zastąpi w tej roli dotychczasowe organy przewidziane w p.d.g., a więc wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Konsekwencją ustanowienia jednego organu będzie powstanie jednego zbioru ewidencyjnego, prowadzonego w systemie teleinformatycznym, w miejsce dotychczasowych ewidencji działalności gospodarczej prowadzonych przez każdą gminę samodzielnie⁷. Rola dotychczasowych organów ewidencyjnych zostanie ograniczona m.in. do przyjmowania wniosków o wpis (w sytuacji gdy wnioskodawca nie złoży wymaganego wniosku wykorzystując formularz elektroniczny), ich weryfikację pod względem formalnym, potwierdzenie na piśmie i za pokwitowaniem przyjęcia wniosku złożonego w gminie, a następnie przekształcenie go w formę elektroniczną i przesłanie do CEIDG⁸.

Podstawową formą składania wniosku o wpis do CEIDG będzie wypełnienie formularza elektronicznego dostępnego na stronie internetowej CEIDG oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw gospodarki⁹. Wniosek ten powinien być opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym. Ustawa przewiduje również alternatywne formy złożenia wniosku o wpis do CEIDG. Są nimi wspomniane wyżej złożenie przez przedsiębiorcę wniosku w formie papierowej przy wykorzystaniu formularza zgodnego z określonym wzorem wniosku. Może on zostać przekazany osobiście lub wysłany listem poleconym do wybranego urzędu gminy. W sytuacji złożenia wniosku osobiście powinien on być własnoręcznie podpisany, natomiast w wypadku wniosku przesłanego pocztą niezbędne jest notarialne poświadczenie podpisu wnioskodawcy. Kolejny etap stanowi weryfikacja treści pod względem formalnym dokonywana przez organ gminy, który potwierdzana, za pokwitowaniem, przyjęcie wniosku. Następnie wniosek przekształcany jest na formę elektroniczną i przesyłany do CEIDG nie później niż następnego dnia roboczego od jego otrzymania. Wniosek przed przesłaniem poświadczany jest przez gminę jej własnym podpisem elektronicznym, co umożliwia rejestrację działalności gospodarczej przedsiębiorcom nie posiadającym jeszcze własnego podpisu elektronicznego¹⁰. Podkreślenia wymaga fakt, że

⁷ ibidem, str. 182

⁸ ibidem, str. 183

⁹ Zob. art. 26 ust 1 u.s.d.g.

¹⁰ M. Etel, M. Nowikowska, A. Piszcz, J. Sieńczyło-Chlabicz, W. Stachurski, A. Żukowska, *Publiczne Prawo Gospodarcze. Ćwiczenia*, Warszawa 2010, str. 77

wszelkie wnioski o wpis do CEIDG są zwolnione z opłat. Instytucja ta funkcjonuje już w ramach przepisów zawartych w p.d.g.

Złożenie wniosku spełniającego wszystkie przewidziane w przepisach u.s.d.g. wymogi będzie potwierdzone przesłaniem stosownej informacji przez system teleinformatyczny CEIDG na wskazany przez przedsiębiorcę adres poczty elektronicznej. Natomiast jeżeli wniosek o wpis do CEIDG nie jest poprawny system teleinformatyczny CEIDG przesyła składającemu, drogą elektroniczną, wyłącznie informację o przyczynach niepoprawności wniosku¹¹. Za przyczyny tej niepoprawności można uznać sytuację, w której wniosek:

- 1) nie zawiera danych, o których mowa w art. 25 ust. 1 i 5, lub
- 2) zawiera dane błędne, lub
- 3) dotyczy działalności nieobjętej przepisami ustawy, lub
- 4) został złożony przez osobę, wobec której orzeczono zakaz wykonywania określonej

we wniosku działalności gospodarczej, lub

- 5) został złożony przez osobę już wpisaną do CEIDG, lub
- 6) jest niepodpisany¹².

U.s.d.g. pozwala na załatwienia spraw ewidencyjnych osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą poprzez zastosowanie tzw. „jednego okienka”, znanego z p.d.g.¹³ Możliwość taka wynika ze stwierdzenia ustawodawcy, że integralną częścią wniosku o wpis do CEIDG jest żądanie wpisu albo zmiany wpisu w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), zgłoszenia identyfikacyjnego albo aktualizacyjnego na cele podatkowe oraz zgłoszenia na cele ubezpieczenia

¹¹ R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10, str. 23

¹² Zob. art. 27 ust 2 u.s.d.g.

¹³ Zgodnie z art. 7b ust 4 p.d.g. wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej jest jednocześnie wnioskiem o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON), zgłoszeniem identyfikacyjnym albo aktualizacyjnym, o którym mowa w przepisach o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, zgłoszeniem płatnika składek albo jego zmiany w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych albo zgłoszeniem oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Nie dotyczy to sytuacji, gdy wniosek dotyczy zmiany danych nieobjętych wpisem do ewidencji działalności gospodarczej.

społecznego¹⁴. W wypadku zgłoszenia takiego żądania CEIDG zobowiązane jest niezwłocznie, jednak nie później niż następnego dnia roboczego po dokonaniu wpisu, przesłania informacji właściwym organom¹⁵.

Wpis do CEIDG polega na wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego danych podlegających wpisowi i jest on dokonany z chwilą zamieszczenia danych w CEIDG, nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu wniosku o wpis¹⁶. Katalog danych podlegających wpisowi obejmuje:

1. firmę przedsiębiorcy oraz jego numer PESEL, o ile taki posiada;
2. numer identyfikacyjny REGON przedsiębiorcy, so ile taki posiada;
3. numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile taki posiada;
4. informacje o obywatelstwie polskim przedsiębiorcy, o ile takie posiada, i innych obywatelstwach przedsiębiorcy;
5. oznaczenie miejsca zamieszkania i adresu, adresu do doręczeń przedsiębiorcy oraz adresu, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza, a jeżeli przedsiębiorca wykonuje działalność poza miejscem zamieszkania - adresu głównego miejsca wykonywania działalności i oddziału, jeżeli został utworzony;
6. adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy oraz jego strony internetowej, o ile takie posiada;
7. datę rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej;
8. określenie przedmiotów wykonywanej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD);
9. informację o istnieniu lub ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej;
10. informację o umowie spółki cywilnej, jeżeli taka została zawarta;
11. dane pełnomocnika upoważnionego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, o ile przedsiębiorca udzielił ogólnego pełnomocnictwa;

¹⁴ Zob. art. 25 ust 5 u.s.d.g.

¹⁵ M. Etel, M. Nowikowska, A. Piszcz, J. Sieńczyło-Chlabicz, W. Stachurski, A. Żukowska, *Publiczne Prawo Gospodarcze. Ćwiczenia*, Warszawa 2010, str. 79

¹⁶ Zob. art. 25 ust 3 u.s.d.g.

12. informacje o zawieszeniu i wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej;
13. informacje o ograniczeniu lub utracie zdolności do czynności prawnych oraz o ustanowieniu kuratora;
14. informacje o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, zmianie postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika i zakończeniu tego postępowania;
15. informacje o wszczęciu postępowania naprawczego;
16. informacje o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej określonej we wpisie do CEIDG¹⁷.

Większość z wyżej wymienionych danych należy zamieścić w sytuacji, gdy składany jest wniosek o dokonanie wpisu. W razie zaistnienia okoliczności uzasadniających uzupełnienie wpisu mogą one zostać one wpisane w późniejszym terminie. Istnieje możliwość zawarcia danych w sposób negatywny polegający wskazaniu, iż w chwili złożenia wniosku o wpis brak jest o nich informacji. Rozwiązanie to pozwala na uzupełnienie danych, które pojawią się w czasie późniejszym i przyjmie formę zmiany wpisu do CEIDG¹⁸.

Dane podlegające wpisowi częściowo różnią się od danych wpisywanych do ewidencji działalności gospodarczej. Katalog danych został poszerzony m.in. o:

1. informacje o obywatelstwie polskim przedsiębiorcy i o innych obywatelstwach przedsiębiorcy;
2. adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy oraz jego strony internetowej o ile takie posiada;
3. zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej;
4. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej określonej we wpisie do CEIDG¹⁹.

¹⁷ Zob. art. 25 ust 1 u.s.d.g.

¹⁸ C. Kosikowski, Ustawa i swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011 r., str. 188

¹⁹ C. Kosikowski, ibidem, str. 188 i n.

Niemniej jednak za wadę należy uznać brak informacji dotyczących m.in. koncesji, zezwolenia, zgody, licencji, upoważnienia (dotychczas wpisywane w EDG). Słuszne jest twierdzenie iż: „Skoro CEIDG w założeniu stanowi podstawowe źródło wiedzy o przedsiębiorcach powinna zawierać wszelkie dane charakteryzujące osobę fizyczną jako przedsiębiorcę oraz jej działalność gospodarczą”²⁰.

W ciekawy sposób zostało rozstrzygnięte przekazywanie informacji o dokonaniu wpisu dotyczącego rejestracji działalności gospodarczej. Nie będzie on wydawany przez CEIDG lecz przyjmie postać elektroniczną albo formę wydruku ze strony internetowej. Oznacza to, że będzie on powszechnie dostępny.²¹

W sytuacji gdy zajdą przesłanki dotyczące zmiany danych wpisanych w CEIDG przedsiębiorca jest obowiązany dokonać zmiany w terminie 7 dni. To samo dotyczy sytuacji trwałego zaprzestania działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorcę.²² Ponadto przedsiębiorca obowiązany jest zgłosić wniosek o zmianę wpisu gdy zawiesza lub wznawia prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą.²³ Natomiast w sytuacji gdy wpis dotyczy informacji zawartych w artykule 25 ust. 1 pkt. 13-16 u.s.d.g. organ jest zobowiązany z urzędu przekazać je do CEIDG za pomocą formularza internetowego zamieszczonego na stronie CEIDG. Obowiązek ten organ musi wykonać niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia dotyczącego ograniczenia lub utraty zdolności do czynności prawnych przedsiębiorcy, decyzji lub wyroku sądu mówiącego o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej.²⁴

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej zawiera również domniemanie prawdziwości danych wpisanych do CEIDG.²⁵ Wiąże się z tym odpowiedzialność za brak prawdziwości danych podanych we wniosku o wpis do CEIDG, spoczywa ona na przedsiębiorcy, który dokonał ten wpis. Natomiast w sytuacji złego wpisania danych przez organ ewidencyjny, zgodnie z poglądem C. Kosikowskiego odpowiedzialność będzie spoczywać na CEIDG (Skarbie Państwa).²⁶

²⁰ R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10, str. 24

²¹ R. Dowgier, M. Etel, ibidem, str. 25

²² Zob. art. 30 ust 1 u.s.d.g.

²³ Zob. art. 32 ust 1 u.s.d.g.

²⁴ C. Kosikowski, Ustawa i swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011 r., str. 208

²⁵ Zob. art. 33 u.s.d.g.

²⁶ C. Kosikowski, Ustawa i swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011 r., str. 209 i 210

Warto podkreślić, że istotnym novum zawartym w u.s.d.g. jest możliwość publikowania danych w innych językach niż tylko polskim.²⁷ Pozwoli to na rozwój współpracy z zagranicznymi przedsiębiorcami oraz na zwiększenie bezpieczeństwa w międzynarodowych relacjach gospodarczych.²⁸

3. PODSUMOWANIE

Wprowadzana zmiana przepisów radykalnie odmieni sposób ewidencjonowania działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne. Obecna forma rejestracji przedsiębiorców w EDG przestanie istnieć i zostanie zastąpiona przez CEIDG zamieszczoną na elektronicznej platformie usług administracji publicznej.²⁹ Będzie to ostatni etap w zaplanowanej reformie mającej na celu stworzenie jak najlepszych warunków rejestracji oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Z drugiej strony zgodzić się jednak należy z poglądem C. Kosikowskiego iż wprowadzenie CEIDG stałoby się zmianą fundamentalną, o ile obejmowałaby ona wszystkie podmioty wykonujące działalność gospodarczą jednocześnie zastępując pozostałe ewidencje i rejestry przedsiębiorców. Dopiero wówczas realizowałaby w pełni funkcję informacyjną oraz legalizacyjną (kreacyjną).³⁰

Poza tym rozwiązania zawarte w rozdziale u.s.d.g. poświęconym CEIDG zasługują na pozytywną ocenę. Uproszczenie sposobu rejestracji i legalizacji działalności gospodarczej zostanie przychylnie odebrane przez przedsiębiorców oraz osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zauważyć również należy, że mające wejść w życie 1 lipca 2011 r. nowelizacje nie będą stanowiły niczego więcej niż tylko implementacji standardowych reguł obecnych już większości krajów europejskich.³¹

Warto także podkreślić fakt iż, planowane są kolejne zmiany przepisów, które mają na celu usprawnić funkcjonowanie CEIDG. Nowelizacje przepisów (które jeszcze nie weszły w życie) mają dotyczyć m.in. zawieszenia działalności gospodarczej, wyboru formy opodatkowania podatkiem PIT oraz wprowadzenia „rejestru pełnomocnictw”. Nowe regulacje odnoszące się do zawieszenia działalności gospodarczej pozwolą osobom prowadzącym działalność w kilku formach na zawieszenie działalności w jednej z tych form (obecnie nie ma takiej możliwości) oraz na

²⁷ Zgodnie z art. 38 ust 3 u.s.d.g. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, języki obce, w jakich będą udostępniane opisy danych i informacji

²⁸ R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10, str. 25

²⁹ Ibidem, str. 26

³⁰ ibidem

³¹ Ibidem, str. 27

określenie dokładnej liczby dni albo miesięcy zawieszenia wykonywanej działalności gospodarczej. Natomiast proponowany przez ministra właściwego do spraw gospodarki „rejestr pełnomocnictw” (o którego wprowadzenie od dawna wnioskuje przedsiębiorcy) zniesie obowiązek posługiwania się przed organami administracji publicznej osobnym pełnomocnictwem, jeśli informacja o jego udzieleniu znajdować się będzie w CEIDG. Rejestr, o którym mowa powyżej stanowić będzie alternatywę dla tradycyjnej formy pełnomocnictwa.³² Na koniec warto podkreślić fakt, że meritum proponowanych zmian dotyczy głównie rejestracji i legalizacji działalności gospodarczej co jak wiadomo nie jest podstawową sferą funkcjonowania przedsiębiorców.

Literature:

- R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10,
- C. Kosikowski, Ustawa i swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011 r.,
- M. Etel, M. Nowikowska, A. Piszcz, J. Sieńczyło-Chłabicz, W. Stachurski, A. Żukowska, Publiczne Prawo Gospodarcze. Ćwiczenia, Warszawa 2010,

Contact – email

robert-2905@gazeta.pl

micchal-jb@o2.pl

³² Dostęp on-line: <http://www.eu-go.gov.pl/pl/strona-glowna-informacje/1469-projekt-nowelizacji-ustawy-o-swobodzie-dzialalnoci-gospodarczej/>, dostęp dnia: 15.05.2011 r.